

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	11 maart 2025	n.v.t.

Onderwerp

Uitvoeringsagenda "Stimuleringsprogramma Energiehubs Zuid-Holland"

Advies

1. Vast te stellen de uitvoeringsagenda "Stimuleringsprogramma energiehubs Zuid-Holland".
2. Vast te stellen de GS-brief aan Provinciale Staten (PS), waarmee PS wordt geïnformeerd over de uitvoeringsagenda Stimuleringsprogramma energiehubs Zuid-Holland.
3. Vast te stellen de GS- brief aan Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland, waarmee de uitvoeringsagenda "Stimuleringsprogramma energiehubs Zuid-Holland" aangeboden wordt.
4. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de uitvoeringsagenda "Stimuleringsprogramma energiehubs Zuid-Holland".

Besluit GS

Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

1. Uitvoeringsagenda "Stimuleringsprogramma energiehubs Zuid-Holland".pdf
2. GS-brief aan PS Uitvoeringsagenda "Stimuleringsprogramma Energiehubs Zuid-Holland"
3. GS-brief aan RVO Uitvoeringsagenda "Stimuleringsprogramma Energiehubs Zuid-Holland"

1 Toelichting voor het College

In vrijwel heel Zuid-Holland is inmiddels sprake van netcongestie voor de vraag naar energie¹. Er is dus onvoldoende capaciteit beschikbaar is om de gevraagde hoeveelheid elektriciteit te transporteren. Dit komt door de toenemende (piek)vraag van consumenten en ondernemers naar elektriciteit (en daarmee naar transportcapaciteit). Deze vraag overstijgt de snelheid waarmee netbeheerders het elektriciteitsnet kunnen uitbreiden. Dit betekent dat aanvragen voor (uitbreidingen van) grootverbruik aansluitingen op een wachtlijst worden geplaatst. Netbeheerders werken hard aan de uitbreiding van het net, maar hier is een grens aan. Een van de oplossingen voor deze uitdagingen is het inzetten van energiehubs. Deze energiehubs kunnen een belangrijke rol spelen in het energiesysteem van de toekomst.

Werking energiehubs

In een energiehubs werken gebruikers en producenten van energie in een bepaald gebied met elkaar samen en delen energie. Dit kunnen bedrijven zijn, maar ook inwoners. Zij stemmen de opwek en het gebruik van duurzame energie op elkaar af en delen deze energie met elkaar. Hierdoor kan lokaal opgewekte energie ook zoveel mogelijk direct lokaal gebruikt worden. Dit leidt tot lagere benutting van het elektriciteitsnet, en dus tot een mogelijke vermindering van netcongestie. Energiehubs zorgen er ook voor dat meer bedrijven en inwoners zelf eigenaar zijn van hun energievoorziening (lokaal eigendom). Door vraag en aanbod lokaal af te stemmen, kunnen maatschappelijke problemen rond de overbelasting van het elektriciteitsnet verminderd en voorkomen worden.

Er zijn inmiddels ongeveer 95 lopende initiatieven om een energiehubs te vormen in Zuid-Holland, waarvan enkele vergoederd en bijna operationeel zijn.

Energiehubs als integraal onderdeel van het toekomstig energiesysteem

In het eerder vastgestelde toekomstbeeld energiesysteem (PZH-2024-861671632) wordt ervan uitgegaan dat het energiesysteem zal bestaan uit een combinatie van centrale en decentrale elementen, waarbij zowel het eigenaarschap (individueel of collectief) als het schaalniveau (bovenregionaal of lokaal) verschillen. Energiehubs passen in het leidende principe waarbij vraag en aanbod lokaal zoveel mogelijk direct benut wordt en waarbij pieken gespreid en verlaagd worden. Hiermee kan de impact op het bestaande net en de behoefte aan nieuwe energie-infrastructuur worden beperkt.

Middels energiehubs komen we tot een flexibel en efficiënt energiesysteem. Dit vermindert de noodzaak om in de toekomst het net verder te verzwaken. Het provinciaal coalitieakkoord 2023-2027² stelt dat de energie-infrastructuur de slagader van het toekomstige duurzame energiesysteem is en zet in op netontlasting en flexibele energie inzet. Hier sluiten de energiehubs goed op aan.

Uitvoeringsagenda Stimuleringsprogramma Energiehubs Zuid-Holland

Vanuit het Rijk wordt €166 miljoen beschikbaar gesteld voor het Stimuleringsprogramma Energiehubs, waarvan in 2025 €3,06 miljoen naar de provincie Zuid-Holland gaat. Provincies zijn gevraagd een rol te spelen en ontvangen financiering voor uitvoering. De Uitvoeringsagenda “Stimuleringsprogramma Energiehubs Zuid-Holland” (hierna Uitvoeringsagenda), is opgesteld om toe

¹ Elektriciteitsnet Zuid-Holland bereikt maximale capaciteit voor grootverbruikers van elektriciteit, TenneT, december 2024

² Coalitieakkoord 2023-2027, provincie Zuid-Holland,

te lichten hoe de provincie dit zal doen. Dit is gedaan aan de hand van de handreiking³ van RVO. De focus ligt hierin op ondersteuning van bedrijventerreinen.

Inhoud Uitvoeringsagenda

Met verschillende acties richt de Uitvoeringsagenda zich op het stimuleren van energiehubs. Allereerst brengt de provincie bestaande initiatieven in kaart en ondersteunt deze met energie regisseurs. In regio's waar al een succesvolle aanpak is, wordt de aanpak van de regio ondersteund. Daarnaast is kennisontwikkeling en -deling een belangrijk onderdeel. De in verschillende provincies ontwikkelde kennis, wordt op het landelijke kennisplatform verzameld. De provincie sluit hierop aan en ontwikkelt waar nodig extra hulpmiddelen voor energiehubs. Op provinciaal niveau wordt kennisdeling georganiseerd via een Community of Practice (CoP). Daarnaast lobbyt de provincie actief om belemmeringen voor energiehubs weg te nemen.

Samen met onder andere Innovation Quarter, de TU Delft, en Energie Samen Zuid-Holland zet de provincie zich in voor de ontwikkeling van innovatieve energiehubs. Dit omvat Power-to-X hubs (waarin niet alleen elektriciteit, maar ook andere energiedragers gedeeld worden), energiehubs waar woonwijken en bedrijventerreinen samenwerken, en gesloten distributiesystemen (Motie M 1559).

Monitoring van de Uitvoeringsagenda

De provincie draagt zorg voor het totaaloverzicht van energiehubs initiatieven in Zuid-Holland en monitort deze continu in overleg met netbeheerders en andere betrokken partijen. Elke zes maanden wordt een voortgangsrapportage opgesteld. Zodra de monitoringsmethode van RVO beschikbaar is, sluit de provincie zich hierbij aan.

Aansluiting op andere opgaven

Het stimuleringsprogramma energiehubs heeft een sterke link met veel van de energie- en economie opgaven. In een energiehubs kunnen economisch relevante partijen vanuit maatschappelijk belang geholpen worden. De Uitvoeringsagenda borgt daarom een nauwe samenwerking met deze opgaven. De werkwijze sluit aan op de werkwijze van verduurzaming bedrijventerreinen; de bedrijventerreinen ambassadeurs zorgen voor een organisatiegraad op de bedrijventerreinen, en dragen bij een energiehubs vraagstuk het stokje over aan de energie regisseur. Ook is de planvormingssubsidie voor bedrijventerreinen uitgebreid met de mogelijkheid om een haalbaarheidsonderzoek te doen naar de uitwisseling van energie tussen bedrijven. Verduurzaming van mobiliteit vraagt onder andere om elektrificering van vervoer en dus om elektrische laadinfrastructuur. Dit kan middels een energiehubs gerealiseerd worden.

De aanpak beschreven in de Uitvoeringsagenda wordt geborgd in de herziening van het omgevingsbeleid 2025.

Relatie met andere besluiten

De Uitvoeringsagenda is nauw verbonden met het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur en Klimaat 2.0 (pMIEK 2.0), dat vandaag ook ter vaststelling voorligt aan Gedeputeerde Staten. Met het pMIEK werkt de provincie aan het ontwikkelen van het toekomstig energiesysteem door projecten te benoemen die van bovengemiddeld (maatschappelijk) belang zijn voor Zuid-Holland. De

³ Handreiking provinciale aanpak Stimuleringsprogramma Energiehubs 2024, oktober 2024, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

ontwikkeling van energiehubs zal input zijn voor het pMIEK 3.0. Het pMIEK 2.0 is net als de Uitvoeringsagenda onderdeel van de samenwerking op energie-infrastructuur binnen Zuid-Holland.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 3.058.400,00*
Programma	: Ambitie 3 - Schone energie voor iedereen
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

*Vanuit het Stimuleringsprogramma werd eind 2024 €3.058.400,- verstrekt aan de provincie Zuid-Holland via de CDOKE regeling (tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid) voor de inzet op energiehubs. In 2025 zullen vergelijkbare middelen volgen, de inzet van middelen daarna is nog onbekend.

Juridisch kader

n.v.t.

2 Voorafgaande besluitvorming

In 2022 heeft minister Jetten gevraagd een provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) op te stellen, wat geresulteerd heeft in pMIEK 1.0. Aansluitend is de uitvoeringsstructuur van het programma vastgesteld, waarin de samenwerking op 3 sporen is beschreven (PZH-2023-844944756). De Uitvoeringsagenda maakt onderdeel uit van spoor 2: het verslimmen en beter benutten van het energiesysteem, met energiehubs als belangrijk onderdeel. Op 5 juni 2024 is besloten dat het Rijk €166,4 miljoen vrijmaakt voor een stimuleringsprogramma voor energiehubs voor de periode 2024-2030.

3 Proces

Voor het opstellen van de Uitvoeringsagenda is gebruik gemaakt van de Handreiking Stimuleringsprogramma Energiehubs 2024 van het Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland. Om tot de Uitvoeringsagenda te komen zijn samenwerkingen met verschillende stakeholders opgezet. Deze zullen voor een succesvolle uitvoering goed onderhouden moeten worden. Regionale (Stedin, Westland-Infra en Liander) en nationale (TenneT) netbeheerders spelen een cruciale rol bij het ontwikkelen van energiehubs die netcongestie tegen kunnen gaan. Daarom is de Werkgroep Energiehubs met deze netbeheerders ingericht. Daarnaast wordt samengewerkt met bedrijventerreinen, energiehub initiatieven, mede-overheden, kennisinstellingen, en andere partners.

Intern is de samenhang met andere beleidsopgaven geborgd door afstemming met onder andere Ruimtelijke Ordening, Elektriciteit, Wonen, Economie, Mobiliteit en Industrie.

Na vaststelling zal de inzet op energiehubs conform agenda uitgevoerd en gemonitord worden.

4 Participatie en rolneming

De regie van de Uitvoeringsagenda ligt bij de provincies.

Gemeenten hebben via de CoP input geleverd voor de Uitvoeringsagenda. De procesinrichting en het opstellen van de Uitvoeringsagenda is in samenspraak met de netbeheerders gedaan. Om feedback op te halen van ondernemers is het al doormaakte proces van verschillende energiehub initiatieven in kaart gebracht, en is gesproken met adviespartijen.

5 Communicatiestrategie

Communicatie over de Uitvoeringsagenda wordt voorzien middels een nieuwsbericht op de provinciale website over energie-infrastructuur/pMIEK.

Voor verdere communicatie over de voortgang van de Uitvoeringsagenda sluiten we naast de provinciale kanalen aan bij communicatiekanalen van gemeenten, branche- en ondernemersorganisaties, etc. aangezien zij al communiceren richting ondernemers, onze doelgroep.